

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 16 listopada 2022 r.

NK-KSE.431.1.22.2022.WK

Pan

Tomasz Kiliński

Burmistrz Miasta Nowa Ruda

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 8, 17 i 18 sierpnia 2022 r. na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², a także na podstawie imiennego upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 sierpnia 2022 r. nr: NK-KSE.0030.88.2022.WK kontroler z Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Weronika Kornacka – inspektor wojewódzki, przeprowadził w Urzędzie Miejskim w Nowej Rudzie (ul. Rynek 1, 57-400 Nowa Ruda) kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, tj.: rejestracji stanu cywilnego, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego³ - zwanej dalej p.a.s.c.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym w dniu 28 czerwca 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2022 r. nr NK-KSE.430.5.2022.RG.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie przestrzegania przepisów:

1. Ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego, tj.:

- sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.;
- wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub pkt 3 p.a.s.c.,
- rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych,
- migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli.

W kontrolowanym okresie funkcję kierownika Urzędu Miejskiego w Nowej Rudzie sprawował Pan Tomasz Kiliński - Burmistrz Miasta Nowa Ruda. Funkcję Kierownika Urzędu

---

¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 224.

² Tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 135.

³ Tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1681.

Stanu Cywilnego w Nowej Rudzie pełniła Pani Iwona Fecko. Na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Nowej Rudzie zatrudniona była Pani Anna Sokół.

Realizację zadań z zakresu administracji rządowej w zakresie rejestracji stanu cywilnego oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

USTALENIA KONTROLI

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

Sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.

Kontroli poddano 21 aktów stanu cywilnego (1⁴ akt urodzenia, 10⁵ aktów małżeństwa oraz 10⁶ aktów zgonu) sporządzonych w kontrolowanym okresie. Na tej podstawie ustalono, co następuje.

Akty stanu cywilnego zostały sporządzone zgodnie z właściwością, w ustawowym terminie i zawierają one wszystkie dane wymagane przepisami prawa.

Poddany kontroli akt urodzenia został sporządzony na podstawie karty urodzenia oraz protokołu zgłoszenia urodzenia. Karta urodzenia zawiera informacje, o których mowa w art. 54 ust. 2 p.a.s.c. Zgłoszenie urodzenia dokonane zostało przez ojca dziecka, zgodnie z art. 57 ust. 1 p.a.s.c. Sporządzony protokół zgłoszenia urodzenia zawierał wszystkie obligatoryjne elementy, o których mowa w art. 58 p.a.s.c. Akt urodzenia sporządzony został terminowo, tj. w dniu zgłoszenia urodzenia dziecka. Skontrolowany akt urodzenia zawiera dane przewidziane przepisami prawa, zgodnie z art. 60 p.a.s.c. W aktach sprawy prawidłowo znajdują się również protokoły uznania ojcostwa wraz ze stosownym zaświadczeniem.

W toku kontroli ustalono, że w przypadku aktu małżeństwa zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, zwanej dalej Krio⁷, akt ten prawidłowo sporządzono na podstawie: zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, co jest zgodne z treścią art. 87 ust. 3 p.a.s.c. Przedmiotowe dokumenty duchowny dostarczył w terminie określonym w art. 8 § 3 Krio.

W przypadku małżeństw zawartych przed Kierownikiem USC w Nowej Rudzie na podstawie art. 1 § 1 Krio, akty zostały sporządzone na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, zgodnie z art. 87 ust. 1 p.a.s.c. Protokoły zawierają prawidłowe dane, zgodnie ust. 2 ww. przepisu. We wszystkich tych sprawach

---

⁴0208041/00/AU/2021/626....

⁵0208041/00/AM/2022/663..., 0208041/00/AM/2022/273..., 0208041/00/AM/2022/245..., 0208041/00/AM/2021/385..., 0208041/00/AM/2021/879..., 0208041/00/AM/2021/214..., 0208041/00/AM/2021/393..., 0208041/00/AM/2022/160..., 0208041/00/AM/2021/555..., 0208041/00/AM/2021/239....

⁶0208041/00/AZ/2022/437..., 0208041/00/AZ/2022/884..., 0208041/00/AZ/2022/644..., 0208041/00/AZ/2022/815..., 0208041/00/AZ/2021/089..., 0208041/00/AZ/2021/592..., 0208041/00/AZ/2021/298..., 0208041/00/AZ/2021/347..., 0208041/00/AZ/2021/349..., 0208041/00/AZ/2021/752....

⁷ Tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359.

protokoły z przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński zostały podpisane przez Kierownika USC w Nowej Rudzie.

W aktach zbiorowych do aktów małżeństwa znajdują się pisemne zapewnienia nupturientów dotyczące braku wiedzy o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 84 zł.

Odnosnie analizowanych aktów zgonu, w wyniku kontroli ustalono, iż ww. akty sporządzono na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu, zgodnie z art. 92 ust. 2 p.a.s.c. Protokoły zgłoszenia zgonu prawidłowo zawierają wszystkie wymagane informacje wynikające z dyspozycji art. 94 ust. 2 p.a.s.c. oraz podpisy, o których mowa w art. 94 ust. 1 ww. ustawy. Zgłoszenia zgonów zostały dokonane przez osoby do tego uprawnione.

W wyniku analizy dokumentów i danych zawartych w rejestrach państwowych stwierdzono, że organ nie zawsze realizował obowiązek wynikający z art. 25 ust. 1 i 2 p.a.s.c. W sporządzonych przez podmiot kontrolowany aktach stanu cywilnego brak było informacji o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej osoby (lub wpływających na stan cywilny tej osoby) - art. 25 ust. 1 p.a.s.c., lub nie zamieszczano przypisków przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby, jeśli sporządzano akt stanu cywilnego (art. 25 ust. 2 p.a.s.c.)⁸. W tym miejscu wyjaśnić należy, iż realizacja obowiązku, o którym mowa w art. 25 p.a.s.c. przekłada się na referencyjność rejestrów państwowych: PESEL oraz BUSC. Zaniechanie wykonywania ww. obowiązku lub nierzetelna jego realizacja skutkuje zwiększeniem prawdopodobieństwa nadużyć, jak i sporządzaniem dokumentów urzędowych niezgodnie ze stanem faktycznym. Należy zatem dołożyć wszelkiej staranności, poprzez rzetelną realizację obowiązków, aby ryzyko takie było zminimalizowane.

W toku kontroli stwierdzono, iż nie wszystkie akta zbiorowe skontrolowanych aktów stanu cywilnego opatrzone są oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą (np. jedynie protokół zgłoszenia urodzenia, protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński i zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz protokoły zgłoszenia zgonu). Ponadto, na dokumentach tych brak daty sporządzenia aktu stanu cywilnego. Powyższe stanowi naruszenie § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁹.

W toku kontroli ustalono również, że dokumenty sporządzane były według obowiązujących wzorów (§ 1 pkt 17, pkt 18, pkt 19, pkt 21, pkt 26, pkt 35 rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego¹⁰). Przy czym w toku kontroli stwierdzono, że w ich nagłówkach, w miejscu przeznaczonym na oznaczenie organu, nieprawidłowo zamieszczano oznaczenie aparatu pomocniczego tj. Urzędu Stanu Cywilnego Nowa Ruda, a nie organu, którym jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Nowej Rudzie. Niemniej powyższe nie miało wpływu na sformułowaną w wyniku kontroli ocenę.

---

⁸ Np. w sprawie 0208041/00/AU/2021/239... brak przypisku o akcie urodzenia mężczyzny, w sprawie 0208041/00/AZ/2022/644... brak przypisku np. o akcie urodzenia.

⁹ Dz.U. z 2016 r. poz. 1904.

¹⁰ Tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 698.

Ponadto, we wszystkich sprawach Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego dokonał rejestracji danych w rejestrze PESEL, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o ewidencji ludności.

[dowód: akta kontroli str. 70-242]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 art. i 92 p.a.s.c. oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

Wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub pkt 3 p.a.s.c.

Kontroli poddano 15¹¹ spraw dotyczących wydawania zaświadczeń na podstawie art. 44 p.a.s.c. Wszystkie sprawy dotyczyły wydania zaświadczenia o stanie cywilnym, na podstawie art. 44 ust. 1 pkt. 3 p.a.s.c.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że wszystkie skontrolowane wnioski pochodziły od uprawnionych podmiotów – zgodnie z art. 49 ust. 3 p.a.s.c. Wszystkie wnioski o wydanie zaświadczenia zostały złożone na prawidłowym formularzu¹², zgodnym ze wzorem określonym w § 1 ust. 31 rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

W 11 sprawach wnioski nie zawierały braków formalnych. Pozostałe 4 wnioski wpłynęły do Urzędu Stanu Cywilnego w Nowej Rudzie z brakami formalnymi. W sprawach nr 1/2021, 7/2021, 13/2021 i 5/2021 wnioski zostały doręczone w formie skanu dokumentu, podpisanego odręcznie, nie zawierającego kwalifikowanego podpisu elektronicznego. Zgodnie z art. 44 ust. 6 p.a.s.c. odpis aktu stanu cywilnego, zaświadczenie o stanie cywilnym lub zaświadczenie o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby mogą zostać wydane, na wniosek, na piśmie utrwalonym w postaci elektronicznej, opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Pomimo braków formalnych wniosków, organ nie podjął czynności przewidzianych w art. 64 § 2 k.p.a., co stanowi naruszenie wskazanego przepisu.

W przypadku sprawy nr 13/2021 organ wydał oprócz zaświadczenia w języku polskim również zaświadczenie na druku wielojęzycznym, choć wnioskodawca nie wyraził takiej woli we wniosku. Pismem z dnia 30 września 2022 r. Zastępca Kierownika USC w Nowej Rudzie wskazał, że „zaświadczenie w języku greckim wygenerowano na telefoniczną prośbę wnioskodawcy”. W tym miejscu wskazać należy, że elementy niezbędne wniosku o wydanie wielojęzycznego formularza zawiera art. 6 ust. 1-3 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o przedkładaniu niektórych dokumentów urzędowych w państwach członkowskich Unii Europejskiej¹³. Mając na uwadze, iż wnioskodawca nie wskazał we wniosku, że ubiega się również o zaświadczenie na druku wielojęzycznym, należało poinformować go o możliwości ubiegania się o takie zaświadczenie w postaci złożenia stosownego wniosku i załączenia do

---

¹¹ 2/2022, 4/2022, 6/2022, 8/2022, 10/2022, 1/2021, 3/2021, 5/2021, 7/2021, 9/2021, 11/2021, 13/2021, 15/2021, 17/2021, 19/2021.

¹² Brak wzoru wniosku o wydanie zaświadczenia wielojęzycznego.

¹³ Dz.U. poz. 860.

niego dowodu uiszczenia opłaty w wysokości 17 zł¹⁴, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o przedkładaniu niektórych dokumentów urzędowych w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Na kontrolowanych wnioskach nie zamieszczano pieczęci wpływu do organu. Należy nadmienić, że obowiązek ten wynika z § 42 ust. 2¹⁵ załącznika Nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych¹⁶, zwanego dalej Instrukcją kancelaryjną. Wyjątek stanowi sprawa np. 1/2021.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w 14 sprawach organ weryfikował obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie przedmiotowych zaświadczeń, do wniosków dołączone były potwierdzenia dokonania należnej opłaty. Opłata skarbowa pobierana była w odpowiedniej wysokości, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 2 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawek tej opłaty oraz zwolnień, stanowiącego załącznik do ustawy o opłacie skarbowej¹⁷, tj. 38 zł.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że na pełnomocnictwie udzielonym do sprawy 5/2021 zabrakło adnotacji o zwolnieniu z opłaty skarbowej, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 28 września 2007 r. Ministra Finansów w sprawie zapłaty opłaty skarbowej¹⁸. Powyższe stanowi naruszenie ww. przepisu.

Odnosząc się do terminowości wydanych zaświadczeń należy wskazać, że zgodnie z art. 217 § 3 k.p.a. zaświadczenie powinno być wydane bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie siedmiu dni. Ponadto, zgodnie z art. 125 ust. 4 p.a.s.c., jeżeli wniosek o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego lub o wydanie zaświadczeń, o których mowa w niniejszej ustawie, został złożony do kierownika urzędu stanu cywilnego, który nie przechowuje księgi stanu cywilnego, przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego dokonuje się w terminie umożliwiającym wydanie odpisu lub zaświadczenia w ciągu 10 dni roboczych od dnia złożenia wniosku. Tylko w niektórych sprawach¹⁹ w aktach znajduje się potwierdzenie odbioru (doręczenia) zaświadczeń, na podstawie czego stwierdzono, że zaświadczenia zostały wydane terminowo. Brak informacji na egzemplarzach pism przeznaczonych do włączenia do akt sprawy co do sposobu wysyłki (na przykład list polecony, list priorytetowy, doręczenie elektroniczne) oraz potwierdzenia dokonania wysłania przesyłki lub jej osobistego doręczenia, stanowi naruszenie obowiązku wynikającego z § 60 ust. 3 Instrukcji kancelaryjnej. Tym samym w pozostałych sprawach nie było możliwości weryfikacji prawidłowości realizacji obowiązku terminowego wydania zaświadczenia.

[dowód: akta kontroli str. 243-314, 514-519]

---

¹⁴ Pismem z dnia 30 września 2022 r. Zastępca Kierownika USC w Nowej Rudzie potwierdził, że osoba nie uiściła opłaty za wydanie zaświadczenia na druku wielojęzycznym.

¹⁵ Po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pisma lub, w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty, na kopercie.

¹⁶ Dz.U. Nr 14, poz. 67.

¹⁷ Tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1923, ze zm.

¹⁸ Dz.U. Nr 187, poz. 1330.

¹⁹ Np. 4/2022, 10/2022, 6/2022, 15/202.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub pkt 3 p.a.s.c. oceniono **negatywnie**.

Rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych

Kierownik USC w Nowej Rudzie pismem z dnia 4 sierpnia 2022 r. przekazał, że w kontrolowanym okresie zarejestrował 17 zdarzeń w trybie art. 109 ust. 1 p.a.s.c. W toku czynności kontrolnych przeprowadzonych w Urzędzie Stanu Cywilnego w Nowej Rudzie Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Nowej Rudzie przekazał skorygowane dane dot. zdarzeń z art. 109 ust. 1 p.a.s.c. (brak spraw w tym zakresie). W związku z powyższym kontroli poddano 14 spraw dotyczących rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych:

- 4 akty²⁰ sporządzone na podstawie art. 99 p.a.s.c.,
- 10 aktów²¹ sporządzonych na podstawie art. 104 p.a.s.c..

Wnioski o rejestrację zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz wnioski o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, małżeństwa i zgonów zostały złożone przez uprawnione osoby (zgodnie z art. 99 ust. 2 i art. 104 ust. 4 p.a.s.c.). W przypadku gdy wniosek składał pełnomocnik w aktach sprawy znajduje się dokument potwierdzający stosowne umocowanie.

W sprawie aktu 0208041/00/AM/2021/143... do wniosku o transkrypcję aktu małżeństwa załączono pełnomocnictwo udzielone matce jednego z małżonków. Jak wynika z części IV załącznika do ustawy o opłacie skarbowej zawierającego wykaz przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnienia, dokument stwierdzający udzielenie pełnomocnictwa zwolniony jest z opłaty, jeżeli udzielany jest małżonkowi, wstępnemu, zstępnemu lub rodzeństwu. Na pełnomocnictwie zabrakło adnotacji o zwolnieniu z opłaty skarbowej, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 28 września 2007 r. Ministra Finansów w sprawie zapłaty opłaty skarbowej. Powyższe stanowi naruszenie ww. przepisu.

Zgodnie z art. 99 p.a.s.c. w rejestrze stanu cywilnego można dokonać, w formie czynności materialno-technicznej, na wniosek lub z urzędu, rejestracji urodzenia albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostały tam zarejestrowane, oraz rejestracji urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli w państwie urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego. Do wniosku o rejestrację zdarzenia, które nastąpiło poza granicami RP dołączono oryginały dokumentów potwierdzających zdarzenie, wydane przez właściwy podmiot zagraniczny, zgodnie z art. 99 ust. 4 p.a.s.c. wraz z tłumaczeniem na

---

²⁰0208041/00/AZ/2021/718..., 0208041/00/AZ/2021/961..., 0208041/00/AU/2022/185...,
0208041/00/AM/2021/143..., tj. 100% spraw.

²¹0208041/00/AU/2021/868..., 0208041/00/AU/2021/352..., 0208041/00/AU/2021/732...,
0208041/00/AU/2021/067..., 0208041/00/AM/2021/309..., 0208041/00/AZ/2021/504...,
0208041/00/AU/2022/747..., 0208041/00/AU/2022/932..., 0208041/00/AU/2022/195...,
0208041/00/AM/2022/180...

język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego, wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości. Ponadto dołączano potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej, jednakże w błędnej wysokości. W aktach spraw²² znajdują się dowody opłaty w wysokości 89 zł²³. W związku z tym, że opłata skarbową za zarejestrowanie zdarzenia z zakresu stanu cywilnego powstałego za granicą i nie zarejestrowanego w księgach stanu cywilnego wynosi 39 zł, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 7 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej oraz wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po sprostowaniu/uzupełnieniu wynosi również 39 zł, stwierdzić należy, że organ pobrał opłatę skarbową w błędnej wysokości. Mając na uwadze powyższe należałoby poinformować strony postępowania o możliwości zwrócenia się z wnioskiem o zwrot nadpłaty opłaty skarbowej.

Przyczyną powstania ww. nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów.

W przypadku wniosków o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, małżeństw i zgonów, do wniosków załączono wymagane dokumenty, tj. oryginał zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości lub dokument na druku wielojęzycznym. Ponadto do wniosków przedkładano potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 50 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu transkrypcji oraz 39 zł za odpis zupełny aktu stanu cywilnego wydany w wyniku sprostowania lub uzupełnienia aktu na wniosek, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 6 i pkt 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Przeniesień aktów stanu cywilnego sporządzonych za granicą dokonano w sposób określony w art. 104 ust. 2 p.a.s.c., tj. wiernie, zgodnie z literalnym brzmieniem zapisów, zarówno pod względem językowym, jak i formalnym, bez ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego. Niemniej jednak w większości transkrybowanych aktów stanu cywilnego w Rejestrze Stanu Cywilnego organ zamieścił błędne adnotacje. Organ wskazywał, że „akt sporządzono w trybie art. 105 p.a.s.c.”²⁴, podczas gdy artykuł ten określa, że treść zagranicznego dokumentu stanu cywilnego przenosi się do rejestru stanu cywilnego, w formie czynności materialno-technicznej, zamieszczając w akcie stanu cywilnego adnotację o transkrypcji. Transkrypcję aktu stanu cywilnego sporządza się w trybie przewidzianym w art. 104 p.a.s.c. i taka podstawa prawna powinna znaleźć się w adnotacjach. Z kolei w przypadku sprawy 020801/00/AU/2022/185... organ w adnotacjach wskazał, że podstawą dostosowania pisowni danych do reguł pisowni polskiej był art. 104 ust. 7 p.a.s.c zamiast art. 99 ust. 5 p.a.s.c.

W adnotacjach sporządzonych aktów stanu cywilnego zamieszczono stosowne informacje, zgodnie z art. 105 ust. 1 p.a.s.c. Ponadto Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego sprostował lub uzupełnił dane w aktach stanu cywilnego na prośbę wnioskodawców w formie czynności materialno-technicznej, prawidłowo czyniąc wzmianki dodatkowe do przedmiotowych aktów.

[dowód: akta kontroli str. 315-418]

---

²² 0208041/00/AZ/2021/718..., 0208041/00/AZ/2021/961..., 0208041/00/AM/2021/143...

²³ W sprawie 0208041/00/AU/2022/185... jest dowód wniesienia opłaty w wysokości 50 zł.

²⁴ Np. 0208041/00/AU/2021/868....

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

Kontroli poddano 30 aktów stanu cywilnego²⁵ przeniesionych do rejestru stanu cywilnego. Treść wszystkich przenoszonych aktów stanu cywilnego, sporządzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, została zamieszczona w rejestrze stanu cywilnego w alfabecie łacińskim rozszerzonym i wielkimi literami, co jest zgodne z § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego²⁶, zwanego dalej r.p.r.s.c.

Dane zawarte w aktach stanu cywilnego przeniesiono co do zasady prawidłowo do rejestru, do odpowiednich rubryk.

Daty i godziny widniejące w przenoszonych aktach stanu cywilnego zostały wpisane do rejestru w sposób określony w § 3 r.p.r.s.c. Niemniej jednak w sprawie aktu nr 0208041/00/AZ/2003/811... błędnie przeniesiono datę urodzenia – do rejestru stanu cywilnego wpisano 5 czerwca 1923 r. zamiast 5 marca 1923 r. Zgodnie z art. 124 ust. 2 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego polega na zamieszczeniu w rejestrze stanu cywilnego treści aktu stanu cywilnego z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w niniejszej ustawie. Powyższe stanowi naruszenie ww. przepisu.

W akcie nr 176/88 w danych dotyczących małżonka osoby zmarłej widnieje nazwisko rodowe „Ćwiertnia” oraz w danych dot. osoby zgłaszającej zgon nazwisko „Dorgósz”. Do rejestru stanu cywilnego w akcie nr 0208041/00/AZ/1988/094... w odpowiednich rubrykach wpisano „Zwiertnia” oraz „Dorgórz”, co stanowi również naruszenie art. 124 ust. 2 p.a.s.c.

W przypadku aktu nr 0208041/00/AM/1954/402... naruszono art. 24 ust. 1 p.a.s.c. nie wprowadzając do rejestru stanu cywilnego wzmianki o ustaniu małżeństwa.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono praktykę wpisywania do księgi papierowej nowych przypisków²⁷ (np. o aktualnym numerze aktu zgonu osoby). Powyższa praktyka jest nieprawidłowa. Jeżeli dokonano migracji aktów, nowe przypiski zamieszcza się już w przeniesionym do rejestru akcie. Zgodnie z art. 124 ust. 5 p.a.s.c. akt stanu cywilnego sporządzony w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych z chwilą przeniesienia do rejestru stanu cywilnego jest aktem stanu cywilnego w rozumieniu przepisów niniejszej ustawy. Przeniesienie do rejestru stanu

---

²⁵0208041/00/AZ/2013/461..., 0208041/00/AZ/2009/675..., 0208041/00/AZ/2000/577...,
0208041/00/AZ/2003/811..., 0208041/00/AZ/1989/642..., 0208041/00/AZ/1996/699...,
0208041/00/AZ/1969/490..., 0208041/00/AZ/1988/094..., 0208041/00/AZ/1975/159...,
0208041/00/AZ/1959/218..., 0208041/00/AM/1994/193..., 0208041/00/AM/1967/750...,
0208041/00/AM/1954/402..., 0208041/00/AM/1973/646..., 0208041/00/AM/1978/491...,
0208041/00/AM/2009/615..., 0208041/00/AM/2001/227..., 0208041/00/AM/1994/226...,
0208041/00/AM/1990/337..., 0208041/00/AM/1986/965..., 0208041/00/AU/1958/475...,
0208041/00/AU/1948/319..., 0208041/00/AU/1956/775..., 0208041/00/AU/1969/226...,
0208041/00/AU/1985/149..., 0208041/00/AU/1999/081..., 0208041/00/AU/1985/046...,
0208041/00/AU/2002/234..., 0208041/00/AU/2000/619..., 0208041/00/AU/1953/746....

²⁶ Dz.U. poz. 204 ze zm.

²⁷Np. 0209041/00/AM/1994/193..., 0208041/00/AU/1948/319....

cywilnego nie jest ponowną rejestracją. Nie istnieje zatem podstawa prawna do wpisywania do papierowych ksiąg informacji innych, niż wzmianka o dokonanej migracji.

Zgodnie z § 11 pkt 1 oraz § 12 r.p.r.s.c., imię i nazwisko osoby, która sporządziła przenoszony akt stanu cywilnego, zamieszczano w akcie stanu cywilnego w rejestrze w polu przeznaczonym na zamieszczenie imienia i nazwiska kierownika urzędu stanu cywilnego sporządzającego akt lub zamieszczono tam informację „dane nieustalone”, jeżeli nie można było odczytać przedmiotowej informacji. Niemniej jednak w kilku kontrolowanych sprawach w przeniesionym akcie do rejestru stanu cywilnego widnieje imię i nazwisko kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził pierwotny akt, choć w księdze dane te są nieczytelne (np. nr 0208041/00/AZ/1959/218..., 0208041/00/AM/1954/402...). Pismem z dnia 17 marca 2015 r. nr DSO-ZP-0460-4-7-/2015 Kierownicy USC zostali poinformowani, że w przypadku nieczytelnego podpisu kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt stanu cywilnego, nie powinni ustalać tych danych osobowych, a w przenoszonym akcie wprowadzić informację „dane nieustalone”.

W skontrolowanych aktach małżeństwa sporządzanych na podstawie dotychczasowych przepisów, gdzie w rubryce „uwagi” widniał zapis „stwierdzam, że osoby wymienione w rubryce I złożyły w dniu dzisiejszym przede mną zgodne oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński”, informacja ta została odpowiednio przeniesiona do aktu małżeństwa w rejestrze stanu cywilnego – w polu „oświadczenia osób, które zawarły małżeństwo”, zgodnie z § 8 r.p.r.s.c.

Podczas kontroli stwierdzono, że wzmianki dodatkowe zostały prawidłowo przeniesione, z zachowaniem zasad wskazanych w § 5 r.p.r.s.c. Jednocześnie, stosownie do dyspozycji § 10 r.p.r.s.c., również przypiski były przenoszone do rejestru stanu cywilnego w sposób prawidłowy.

We wszystkich przypadkach, po zmigrowaniu, w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych, odnotowywano prawidłowo w formie wzmianki dodatkowej informację o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że we wszystkich przypadkach przy akcie stanu cywilnego w rejestrze został zamieszczony prawidłowy numer przenoszonego aktu z księgi papierowej, zgodnie z § 13 r.p.r.s.c.

Zgodnie z art. 124 ust. 3 p.a.s.c. wzmiankę dodatkową w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych może zamieścić upoważniony przez kierownika urzędu stanu cywilnego lub wójta (burmistrza, prezydenta miasta) pracownik. Podczas weryfikacji upoważnień udzielonych pracownikom do migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego stwierdzono, że upoważnienie nr 1/2020 z dnia 1 września 2020 r. zawiera błędną podstawę prawną. Pomijając ogólną podstawę udzielenia upoważnienia, jaką jest art. 268a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego²⁸, kierownik powołał się błędnie na art. 2 p.a.s.c., zamiast na art. 124 ust. 3 p.a.s.c. Ponadto upoważnienie to w dacie wydania zawierało nieaktualne teksty jednolite ustaw (np. dla p.a.s.c. Dz.U. z 2014 r. poz. 1741 zamiast Dz.U. z 2020 r. poz. 463).

[dowód: akta kontroli str. 419-513, 515, 517]

---

²⁸ Dz.U. z 2022 r. poz. 2000.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z powyższym, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

1. Realizować obowiązek, o którym mowa w art. 25 ust. 1 i 2 p.a.s.c.
2. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego opatrywać oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą oraz datą jego sporządzenia, zgodnie z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego.
3. Podjąć czynności mające na celu zamieszczanie w nagłówkach pism oznaczenia organu, a nie aparatu pomocniczego.
4. Rzetelnie analizować złożone wnioski o wydanie zaświadczenia, w szczególności wnioski zawierające również żądanie wydania zaświadczenia na druku wielojęzycznym, a w przypadku braków formalnych wniosku o wydanie zaświadczenia podejmować czynności na podstawie art. 64 § 2 k.p.a.
5. Przestrzegać § 42 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej.
6. Prawidłowo weryfikować konieczność uiszczenia opłaty za udzielone pełnomocnictwo, zaś w przypadku zwolnienia z przedmiotowej opłaty zamieszczać na pełnomocnictwach stosowną adnotację, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej.
7. Realizować obowiązek wynikający z § 60 ust. 3 Instrukcji kancelaryjnej.
8. Weryfikować prawidłowość uiszczonej opłaty skarbowej za rejestrację zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych.
9. W aktach stanu cywilnego zamieszczać adnotacje zawierające prawidłowe podstawy prawne.
10. Przestrzegać art. 124 ust. 2 p.a.s.c.
11. W przypadku ustania małżeństwa, w akcie stanu cywilnego zamieszczać stosowną wzmiankę, zgodnie z art. 24 ust. 1 p.a.s.c.
12. Po zmigrowaniu aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego, nie wprowadzać do księgi stanu cywilnego informacji innych niż wzmianka o dokonanej migracji.
13. Prawidłowo realizować obowiązek wynikający z § 11 pkt 1 oraz § 12 r.p.r.s.c.
14. Udzielić pracownikowi prawidłowego upoważnienia, o którym mowa w art. 124 ust. 3 p.a.s.c.

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę o przekazanie **w terminie do dnia 19 grudnia 2022 r.** informacji o wykonaniu zaleceń

i wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

/-/

Jarosław Obremski